

Dokumentace datové sady (DS)

(Aktualizováno ke dni 12. 3. 2024)

Název DS:

Indexy tržeb v odvětví maloobchodu, dopravy a služeb

Popis datové sady:

Datová sada obsahuje měsíční časovou řadu indexů tržeb z prodeje výrobků, služeb a zboží v odvětví maloobchodu, ubytování a stravování, dopravy, informačních a komunikačních činností, a v odvětví služeb v České republice od roku 2000 (s výjimkou informačních a komunikačních činností – ty od roku 2005).

Metodické poznámky

Index tržeb udává, jak se změnil (zvýšil nebo snížil) tržby ve sledovaném období v porovnání se srovnávací základnou. Podle typu indexu se srovnávací základnou rozumí buď stejné období předchozího roku (meziroční index) nebo průměrné období bazického roku (bazický index).

Index tržeb slouží pro analýzy krátkodobého vývoje a možné predikce budoucího vývoje v jednotlivých odvětvích.

Výpočet indexů:

Za každou nejnižší agregaci CZ-NACE jsou pro jednotlivé měsíce vypočteny meziroční indexy tržeb v běžných cenách. Pro tyto CZ-NACE jsou používány meziroční cenové deflátoři pro jednotlivé měsíce běžného roku a pro bazický rok cenové deflátoři jednotlivých měsíců k průměru roku. Absolutní hodnoty měsíčních tržeb v běžných cenách za nejnižší agregace CZ-NACE jsou pomocí zřetězených deflátorů převáděny do cenové hladiny bazického roku. Sčítáním nejnižších agregací absolutních hodnot tržeb ve stálých cenách v jednotlivých měsících se získají vyšší agregace CZ-NACE, z nichž se vypočtou meziroční indexy tržeb ve stálých cenách. V bazickém roce platí, že součet měsíčních tržeb agregovaných CZ-NACE v běžných cenách se rovná součtu jejich tržeb ve stálých cenách. K přepočtu tržeb do stálých cen byly použity cenové deflátoři bez DPH k bázi roku 2021.

Sezónní očišťování

Velikost tržeb v průběhu roku má v některých odvětvích silně sezónní charakter (například maloobchod v nespecializovaných prodejnách s převahou potravin apod.). Pro zjištění dlouhodobějších trendů, ale i pro možnost porovnání vývoje jednotlivých měsíců mezi sebou, používá ČSÚ sezónně očištěné údaje, kdy se pomocí matematického modelu od původní „hrubé“ řady oddělí ta část tržeb, která je způsobena rozdílným počtem pracovních dní v měsíci a sezónním výkyvem. Po provedení sezónního očištění lze pak vzájemně porovnat nejen meziroční, ale i meziměsíční vývoj. Při zveřejnění očištěných časových řad dochází ke zpětnému přepočtu dat od ledna 2021. S revizí roku dochází ke změně modelu očišťování a tudíž i k přepočtu celé časové řady.

Sezónní očištění se provádí metodou TRAMO/SEATS, jejíž používání je také doporučeno Eurostatem. V ČSÚ se používá programová aplikace JDEMETER+, verze 2.2.2. Aplikována je tzv. nepřímá metoda, kdy sezónní očištění probíhá na nejnižších zdrojových agregátech indexu tržeb a očištění vyšších agregací vzniká jako vážený průměr zdrojových očištěných dat.

Podrobnější informace je možné získat v [metodice maloobchodu](#) nebo pro ostatní odvětví v [metodice služeb](#).

Poznámka k obsahu datové sady

Údaje jsou zveřejňovány v běžných cenách a ve stálých cenách, za dva typy indexů (bazický k průměru roku 2021 a meziroční). Co se týká sezónního očištění, jsou publikovány údaje neočištěné, očištěné o kalendářní vlivy a sezónně očištěné údaje. Údaje jsou zaokrouhlené na jedno desetinné místo a vyjádřené v procentech.

Údaje jsou k dispozici za různé úrovně odvětvové klasifikace CZ-NACE.

V souladu s politikou revizí ČSÚ jsou ve zjišťování SP 1-12 prováděny běžné revize, jejichž cílem je zvýšit kvalitu dříve publikovaného údaje zahrnutím pozdě došlých dotazníků do zpracování, oprav chybně vykázaných dat a aktualizovaných administrativních dat. Se zpracováním každého měsíce (s výjimkou ledna) je prováděna revize dat za předchozí měsíc např. se zpracováním únorových dat je prováděna revize lednových dat. Definitivní údaje jsou publikovány po zpracování všech měsíců sledovaného roku, nejpozději v březnu následujícího roku.

Struktura dat:

Datovou sadu představuje CSV soubor, jednotlivé položky (tvořící sloupce) jsou zprava i zleva ohraničeny znakem ", oddělovačem položek je čárka.

Každý statistický údaj tvoří jeden řádek souboru, zjištěná hodnota je ve sloupci *hodnota*.

Statistický údaj je definován z hlediska věcného (statistická proměnná=ukazatel), časového (sledované období) a územního (území).

SLOUPEC	VYZNAM	POZNAMKA
idhod	unikátní identifikátor údaje Veřejné databáze ČSÚ	využije se v případě dotazu ke konkrétnímu údaji
hodnota	zjištěná hodnota	v numerickém formátu, v této datové sadě vyjadřuje cenu v Kč na 2 desetinná místa
stapro_kod	kód statistické proměnné	
casz_cis	kód číselníku pro základní období (typ indexu)	v celé datové sadě použit číselník 7626
casz_kod	kód rozlišující základní období (typ indexu)	C - meziroční (proti stejnému měsíci předchozího roku) Z - bazický index (proti průměru v roce 2015)
cznace_cis	kód číselníku odvětví	použity různé úrovně klasifikace, ale také agregace některých odvětví – dále viz část Referenční údaje
cznace_kod	kód položky z číselníku odvětví	
oceneni_cis	kód číselníku ocenění	využívá se číselník 7603, pokud není uveden, jedná se o běžné ceny
oceneni_kod	kód položky z číselníku ocenění	P – stálé ceny, pokud není uveden, jedná se o běžné ceny
ocisteni_cis	kód číselníku pro metodu očištění	v datové sadě se využívá číselník 7604, pokud není vyplněn, jedná se o neočištěné údaje
ocisteni_kod	kód položky číselníku pro metodu očištění	O - sezónně očištěno, včetně očištění o kalendářní vlivy, P - očištěno o kalendářní vlivy, není očištěno o sezónní vlivy, pokud není vyplněn, jedná se o neočištěné údaje
mesic	měsíc (součást referenčního období)	
rok	rok (součást referenčního období)	ve formátu RRRR
mesicz	měsíc (součást bazického období)	ve formátu MM, u bazických indexů není vyplněn (jedná se o průměr za všechny měsíce bazického roku)

SLOUPEC	VYZNAM	POZNAMKA
rokz	rok (součást bazického období)	ve formátu RRRR
stapro_txt	text statistické proměnné (ukazatele)	
casz_text	text položky číselníku pro základní období (typ indexu)	
cznace_txt	text vyjadřující odvětví	
oceneni_txt	text vyjadřující ocenění	
ocisteni_txt	text vyjadřující metodu očištění	

Použité číselníky a referenční údaje

Pro identifikaci (definování) každého statistického údaje se využívá Statistický metainformační systém ČSÚ (SMS), a to subsystém SMS-UKAZ (statistické proměnné) a SMS-KLAS (statistické číselníky a klasifikace).

V datové sadě jsou použity:

Seznam statistických proměnných - <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticke-promenne-ukazatele>

Kod	TEXT
1007	Tržby z prodeje výrobků, služeb a zboží

Číselníky pro odvětví

Číselník Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) – agregace – kód číselníku ČSÚ 5724

CSV: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=5724&typdat=0&cisjaz=203&format=2

XML: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=5724&typdat=0&cisjaz=203&format=0

Číselník Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) - úroveň 1 – Sekce – kód číselníku ČSÚ 5103

CSV: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=5103&typdat=0&cisjaz=203&format=2

XML: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=5103&typdat=0&cisjaz=203&format=0

Číselník Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) - úroveň 2 – Oddíl – kód číselníku ČSÚ 5104

CSV: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=5104&typdat=0&cisjaz=203&format=2

XML: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=5104&typdat=0&cisjaz=203&format=0

Číselník Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) - úroveň 3 – Skupina – kód číselníku ČSÚ 5105

CSV: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=5105&typdat=0&cisjaz=203&format=2

XML: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=5105&typdat=0&cisjaz=203&format=0

Číselník Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) – úroveň 4 – Třída – kód číselníku ČSÚ 5106

CSV: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=5106&typdat=0&cisjaz=203&format=2

XML: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=5106&typdat=0&cisjaz=203&format=0

číselník	položka	význam položky
5103	H	Doprava a skladování (CZ-NACE H)

číselník	položka	význam položky
5103	I	Ubytování, stravování a pohostinství (CZ-NACE I)
5103	J	Informační a komunikační činnosti (CZ-NACE J)
5103	N	Administrativní a podpůrné činnosti (CZ-NACE N)
5104	45	Velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel (CZ-NACE 45)
5104	47	Maloobchod, kromě motorových vozidel (CZ-NACE 47)
5104	49	Pozemní a potrubní doprava (CZ-NACE 49)
5104	50	Vodní doprava (CZ-NACE 50)
5104	51	Letecká doprava (CZ-NACE 51)
5104	52	Skladování a vedlejší činnosti v dopravě (CZ-NACE 52)
5104	53	Poštovní a kurýrní činnosti (CZ-NACE 53)
5104	55	Ubytování (CZ-NACE 55)
5104	56	Stravování a pohostinství (CZ-NACE 56)
5104	58	Vydavatelské činnosti (CZ-NACE 58)
5104	59	Činnosti v oblasti filmů, videozáznamů a televizních programů, pořizování zvukových nahrávek a hudební vydavatelské činnosti (CZ-NACE 59)
5104	60	Tvorba programů a vysílání (CZ-NACE 60)
5104	61	Telekomunikační činnosti (CZ-NACE 61)
5104	62	Činnosti v oblasti informačních technologií (CZ-NACE 62)
5104	63	Informační činnosti (CZ-NACE 63)
5104	68	Činnosti v oblasti nemovitostí (CZ-NACE 68)
5104	69	Právní a účetnické činnosti (CZ-NACE 69)
5104	70	Činnosti vedení podniků, poradenství v oblasti řízení (CZ-NACE 70)
5104	71	Architektonické a inženýrské činnosti; technické zkoušky a analýzy (CZ-NACE 71)
5104	73	Reklama a průzkum trhu (CZ-NACE 73)
5104	74	Ostatní profesní, vědecké a technické činnosti (CZ-NACE 74)
5104	77	Činnosti v oblasti pronájmu a operativního leasingu (CZ-NACE 77)
5104	78	Činnosti související se zaměstnáním (CZ-NACE 78)
5104	79	Činnosti cestovních agentur, kancelářů a jiné rezervační a související činnosti (CZ-NACE 79)
5104	80	Bezpečnostní a pátrací činnosti (CZ-NACE 80)
5104	81	Činnosti související se stavbami a úpravou krajiny (CZ-NACE 81)
5104	82	Administrativní, kancelářské a jiné podpůrné činnosti pro podnikání (CZ-NACE 82)
5105	471	Maloobchod v nesespecializovaných prodejnách (CZ-NACE 47.1)
5105	472	Maloobchod s potravinami, nápoji a tabákovými výrobky ve specializovaných prodejnách (CZ-NACE 47.2)
5105	473	Maloobchod s pohonnými hmotami ve specializovaných prodejnách (CZ-NACE 47.3)
5105	474	Maloobchod s počítačovým a komunikačním zařízením ve specializovaných prodejnách (CZ-NACE 47.4)
5105	475	Maloobchod s ostatními výrobky převážně pro domácnost ve specializovaných prodejnách (CZ-NACE 47.5)
5105	476	Maloobchod s výrobky pro kulturní rozhled a rekreaci ve specializovaných prodejnách (CZ-NACE 47.6)
5105	477	Maloobchod s ostatním zbožím ve specializovaných prodejnách (CZ-NACE 47.7)
5105	478	Maloobchod ve stáncích a na trzích (CZ-NACE 47.8)
5105	479	Maloobchod mimo prodejny, stánky a trhy (CZ-NACE 47.9)

číselník	položka	význam položky
5105	451	Obchod s motorovými vozidly, kromě motocyklů (CZ-NACE 45.1)
5105	452	Opravy a údržba motorových vozidel, kromě motocyklů (CZ-NACE 45.2)
5105	453	Obchod s díly a příslušenstvím pro motorová vozidla, kromě motocyklů (CZ-NACE 45.3)
5105	454	Obchod, opravy a údržba motocyklů, jejich dílů a příslušenství (CZ-NACE 45.4)
5105	702	Poradenství v oblasti řízení (CZ-NACE 70.2)
5105	812	Úklidové činnosti (CZ-NACE 81.2)
5106	4711	Maloobchod s převahou potravin, nápojů a tabákových výrobků v nespecializovaných prodejnách (CZ-NACE 47.11)
5106	4719	Ostatní maloobchod v nespecializovaných prodejnách (CZ-NACE 47.19)
5106	4775	Maloobchod s kosmetickými a toaletními výrobky (CZ-NACE 47.75)
5724	45450001	Obchod s motorovými vozidly; obchod, opravy a údržba motocyklů (CZ-NACE 45.1 + 45.3 + 45.4)
5724	45470001	Maloobchod (vč. maloobchodního prodeje pohonných hmot) a prodej a opravy motorových vozidel (CZ-NACE 45 + 47)
5724	45470002	Obchod, opravy a údržba motorových vozidel a maloobchodní prodej pohonných hmot (CZ-NACE 45 + 47.3)
5724	47470001	Maloobchod s potravinami (CZ-NACE 47.11 + 47.2)
5724	47470002	Maloobchod s nepotravinářským zbožím (CZ-NACE 47.19 + 47.4 + 47.5 + 47.6 + 47.7 + 47.8 + 47.9)
5724	47470003	Maloobchod kromě maloobchodního prodeje pohonných hmot (CZ-NACE 47.1 + 47.2 + 47.4 + 47.5 + 47.6 + 47.7 + 47.8 + 47.9)
5724	47470004	Maloobchod s oděvy a maloobchod s obuví a koženými výrobky (CZ-NACE 47.71 + 47.72)
5724	47470005	Maloobchod s farmaceutickým a zdravotnickým zbožím ve specializ. prodejnách (CZ-NACE 47.73 + 47.74)
5724	49820001	Služby celkem (CZ-NACE H + I + J + L + M + N)
5724	69740001	Profesní, vědecké a technické činnosti (CZ-NACE 69 + 70 + 71 + 73 + 74)

Číselník Určení základního období – kód číselníku ČSÚ 7626

CSV: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=7626&typdat=0&cisjaz=203&format=2

XML: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=7626&typdat=0&cisjaz=203&format=0

Číselník Specifikace cenové hladiny – kód číselníku ČSÚ 7603

CSV: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=7603&typdat=0&cisjaz=203&format=2

XML: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=7603&typdat=0&cisjaz=203&format=0

Číselník Sezónní a jiná očištění – základní – kód číselníku ČSÚ 7604

CSV: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=7604&typdat=0&cisjaz=203&format=2

XML: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=7604&typdat=0&cisjaz=203&format=0

Časové vymezení

Datová sada obsahuje měsíční údaje, rok a měsíc sledovaného období jsou uvedeny v samostatných sloupcích, je uveden rovněž měsíc a rok bazického období, ke kterému se sledované údaje vztahují.

Časová řada začíná lednem 2000 popř. lednem 2005.